

Biblijska teologija 2
amdg.ffrz.hr → nastava
bibteo@fer.hr

Karizma vodstva u Svetom pismu

**Voditelj – *leader* – zajednice
u biblijskoj povijesti**

Uzlazi Bog (Ps 47)

C Dm E F Dm G

Uz - la - zi Bog u slav - lju, Go - spo - din uz trub - lju glas - nu

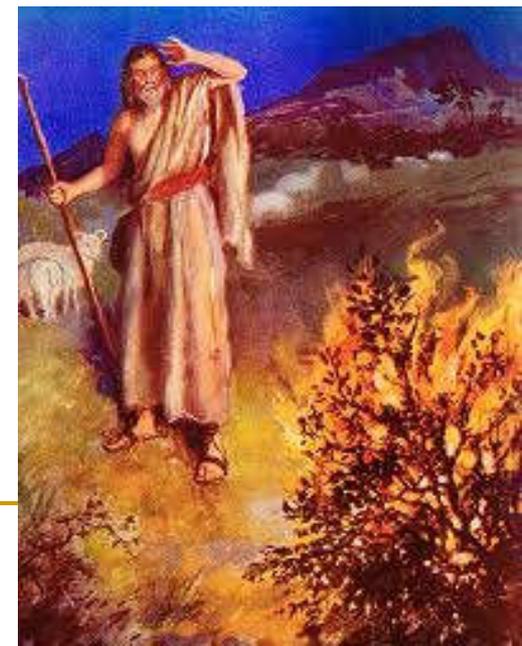

Biblijski primjeri

- **Mojsije mudro s narodom**
    - **Mirjam prepoznaje spas naroda, priključuje se i poziva (BT1 – Žena u SZ)**
    - **Debora, skromno i odvažno (BT 1 – Žena u SZ)**
    - **Gideon junački krenuo, zatajio (BT 1 – Duhovno zvanje)**
  - **Nehemija izvrstan političar**
  - **Gospodin – Dobri Pastir**
-

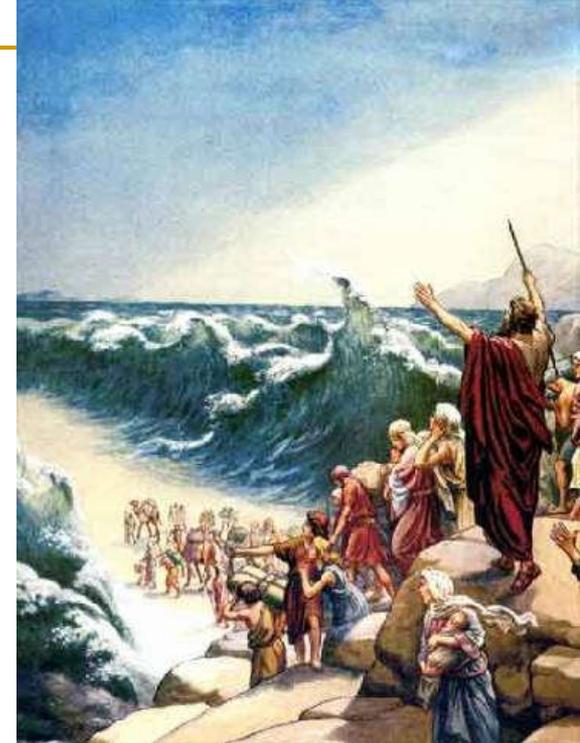
Mojsijevo zvanje (Izl 3,1-4,17)

- **Pastirski osjećaj (Izl 3,1)**
  - Plameni jezik (3,2 ~ Dj 2,3)
  - S onu stranu (Izl 3,1.3)
- **2x “Mojsije” (3,4)**
  - Potvrda identiteta, obraćenje, zvanje
- **Bog čuva svoju svetost, transcendentnost:**
- יהוה = “Bit ću, tko god da ću biti” (3,14)
  - = budućnost, sloboda
- **Mojsije: bos, prekrivena lica**
- **Bog poznaje stanje: vidi, čuje (3,7)**
- **“Sišao sam” ירד *jārad* (3,8)**
- **Otkupljenje: stvaranje naroda**

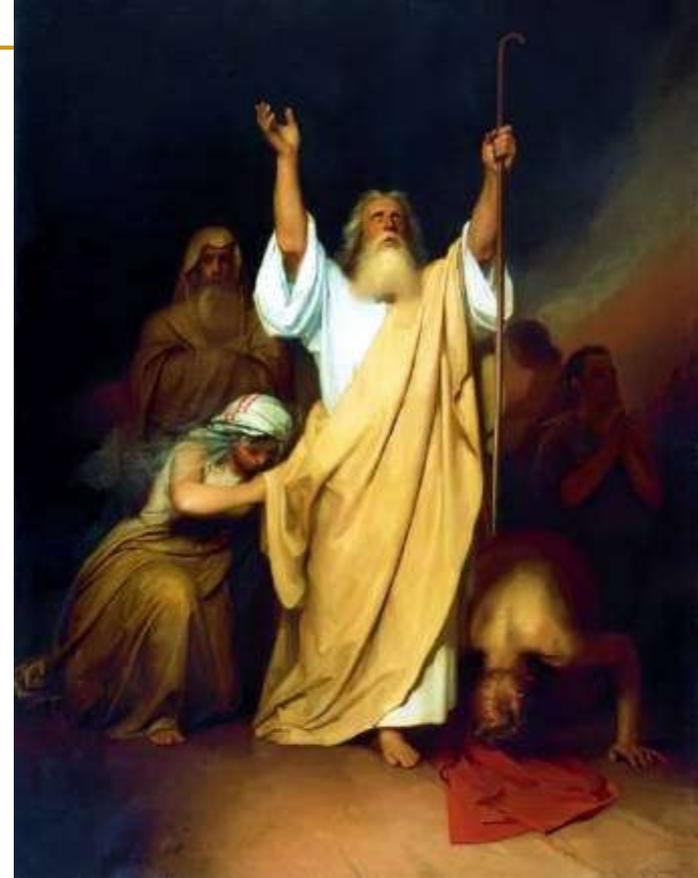
Mojsije pred morem

- *Vjera* u Boga i Mojsija (14,31 usp. 4,1)
  - “Ako mi ne vjeruju?” (4,1)
- Razumljivo stanje u Izl **14,10**:
- Velik strah (אָרַח), krik (צַעַק *ṣā‘aq*)
- Izopačenje u napad (**11s**)
  - Egipat nema grobnih mjesta?
Uzeo si nas da umremo u pustinji (11)
  - Bolje robovati (12)
    - ~ kajinovsko *lutanje* (usp. Post 4,12.14)

Mudar voditelj

- Mojsijev postupak u Izl 14,13:
  - “Ne bojte se!” (ירא)
  - – korijen problema iz v10 (ירא)
  - ⇔ protunapad, povlačenje, obrana...
  - → “pobojali se (ירא) יהוה” (31)
- יָשַׁע *jāša* ‘spasiti – usred voda
  - Mojsijevo iskustvo u Izl 2
  - “Gledajte *spasenje!*” (14,13)
  - יהוה je *spasio* Izraela (v30)
  - “Postao mi je *spasenje*” (15,2)
- “Što *višeš* (צַעַק *ša ‘aq* HB, LXX, Vg i Š.) k meni!” (14,15)
  - Mojsije Bogu (usp. narod u 14,10 צַעַק *ša ‘aq*)

Povjerenje i zaduženje

- Jošua – mladi vojskovođa (Izl 17,8-16)
  - u boju protiv **Amaleka** (7x jd.)
  - Uloge (9.10-12):
- Jošua odabire borce (v9)
- Mojsije molitveni pokrovitelj (**10-12**)
  - Mojsije pred cijelom zajednicom (**Br 27,19**; Pnz 31,7)
- daje poslanje Jošui
- “ređenje” (Br **27,23**; Pnz 34,9)
  - Polaganje ruku

Proročica Mirjam

- uz središnji događaj u **Izl 14**
- Prijelaz = slika Izlaska, Otkupljenja
- “Slavom se proslavio...”,
“zaista se uzvisio” (15,21 usp. 1b)
  - Prepoznaje silno djelo
- Odgovor, pripjev (ענה *‘anâ* “odgovoriti”)
  - Priključuje se
  - predvodnička uloga u Izl 15,20?
- Sve se pridružuju – dosl. “za njom” (v20)
  - novo značenje: “pjevati” u v1.21
- nalog zajednici “pjevajte” (v21)

Sutkinja Debora (Suci 4s)

- žena (4,4), majka (5,7)

- דבורה *d^ebôrâ* =

- Pčela

- “sudila Izrael” (4,4)

- Napadi: 20 godina (4,3)

- Mir 40 godina (5,31)

- Zajednica “više” (4,3)

- usp. Post 4,10; Izl 3,7; 14,10

- Abelova krv, egipatsko roblje, progonjen narod

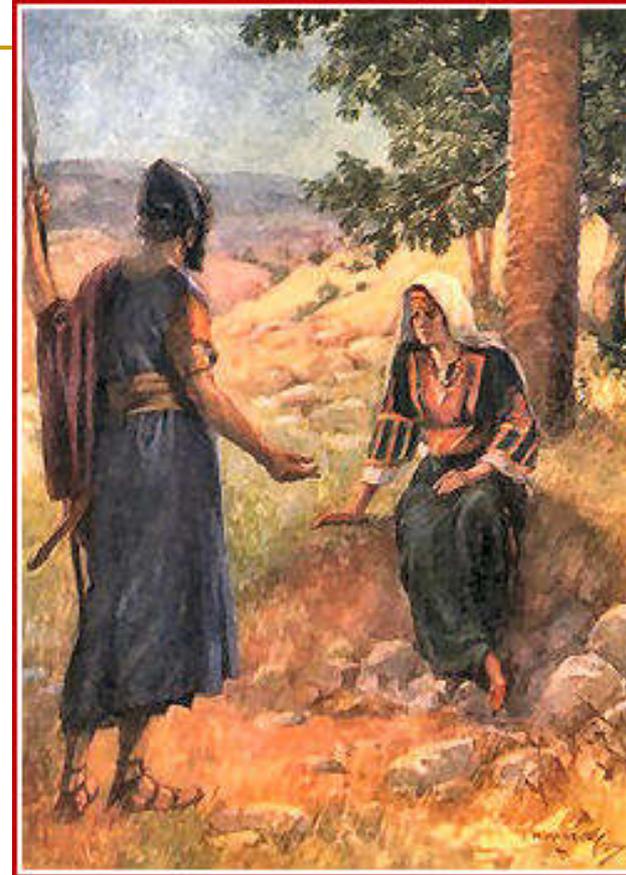
- “delegira” s autoritetom:

- “šalje” po Baraka (“Munja” 4,6)

- naređuje: “ustani!” (14)

Osobno zalaganje

- **Debora skromno prorokuje:**
  - “Nije li zapovjedio יהוה” (Suci 4,6)
  - “Nije li יהוה izišao pred tobom” (14)
    - Prenosi Riječ
- **Dijalog:**
  - Barakov uvjet: “Ako ti ideš sa mnom, poći ću” (4,8)
- **Deborino obećanje i djelo u 4,9:**
  - “sigurno idem s tobom!”
  - Polazi
    - Pokazatelj autentičnosti

Božja potvrda

- Nedostaje struktura:
  - “I dođe Riječ...”,
  - “ovako govori...”
- “*Blokiranje*”
(4,15 usp. Izl 14,24)
- לפני *lifnê* ispred
  - Bog pripravlja pobjedu (4,14)
  - Ponizuje napadača (4,23)
- Branitelji na Taboru (4,6.14)
- Napadači na Kišonu (4,7.13; 5,21)
  - Taktička prednost

- Nakon akcije kontemplacija:
- ברכו יהוה 2x
barahú Adonáj (5,2.9)
- = blagoslivljajte Gospodina

Gideon – junak od Boga pozvan

- **Uvod (Suci 6,1-10):**
  - “uništavaju urod, ne ostavljaju ništa”
  - Midjan, Amalek, Istočnjaci
  - 7 godina
  - → v1-6 međunarodno gospodarsko izrabljivanje, potpuno
- **teološki razlozi –**
  - Prorok: “niste slušali moj glas” (v10)

- **ključna riječ: יָשַׁע *jaša* 8x**
6,14s.31.36s; 7,2.7; 8,22
- **“spasiti, pomoći u nevolji”**

Gideonov početak s Bogom

- Prva zadaća (Suci 6,25)
  - podići pravi žrtvenik
  - očev oltar Baalu (6,25)
- *odjeven* Duhom (6,34)
  - Gideon *okuplja* rod (v34)
  - pleme, i druga tri plemena (v35)
  - → javno, protiv vanjske nevolje
- ukupno 6 susreta s Bogom
  - Gideon provjerava u 6,17:
  - Ako sam našao milost, daj mi znak da si to ti! (6,17)
  - Ako zaista hoćeš mojom rukom spasiti...? (6,36)
- ukupno 6 Božjih znakova
  - I kod posljednjeg priznaje Božju moć (7,15)

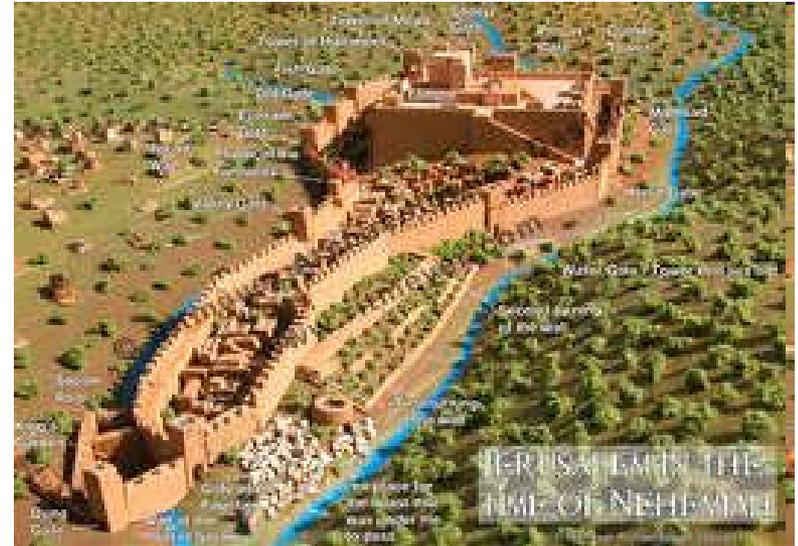

Gideonov pad

- **Idolopoklonstvo (8,27b)**
  - Sav Izrael za njim u nevjeru
  - יהוה vama (v23), meni zlato (24-26)
    - Gideonov sin ubija braću (9,5)
  - Zašto loš završetak? 8,4.15-17.20.27b
- **Prešao granicu (8,4) ⇔ spasiti Izrael (6,14)**
- **Osveta nad Sukotom i Penuelom (8,15-17)**
- **Tjera sina na ubijanje (8,20)**
  - U čemu je problem?
- **Od sredine c7 prestaje komunikacija s Bogom**

Nehemija

Obnovitelj jeruzalemskih zidina

Zidine – gradske i hramske

Materijalne (štit) i

duhovne (ljubav prema bližnjemu)

Autobiograf – biblijski pisac

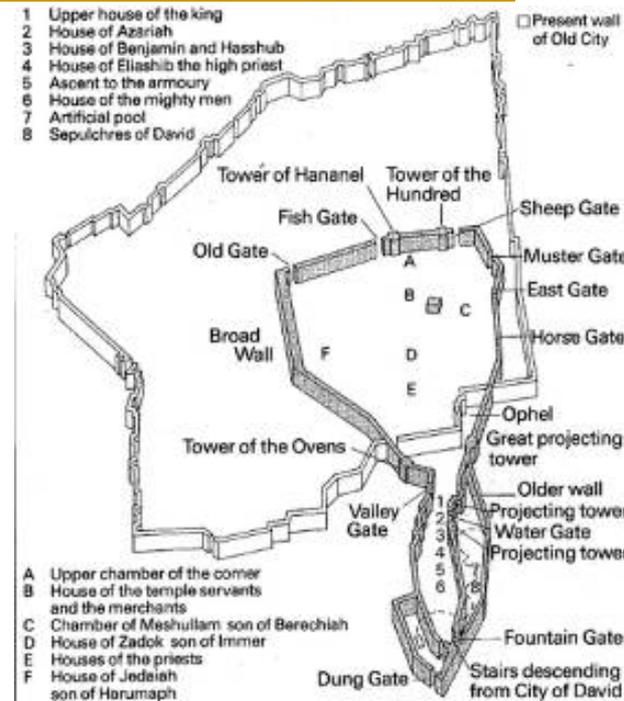
Nehemija – opunomoćen

- Pod stranom vlašću
- Peharnik perzijskog cara
- Obavijest o nevolji Ostatka
  - Prva reakcija (Neh **1,5-11**)
  - Prije odgovora kralju (2,4)
- molitva
  - Razgovor s kraljem:
    - “Pošalji me” (2,5), “poslao me” (6)
- Punomoć, upravitelj

Početak radova

- U Jeruzalemu (Neh 2)
- Noću upoznaje stanje (Neh 2)
  - Razrađuje plan – u skrovitosti
- Nehemija okuplja (Neh 3):
“Sve obitelji”
- “Gradimo” (1. mn – Neh 3,33.38)
- “Ni ja, ni braća
– nismo skidali radno odijelo” (4,17)
- “Držao sam se posla” (5,16)

Neprijatelji obnove

- Ruganje (Neh 3,34):
- Jadni, nemoćni
- lisica –
jača od zidova (35)
  - Nehemijina reakcija (36):
- “Čuj, Bože naš” (36)
  - Dobar plod:
- Zidovi do pola obnovljeni (38)

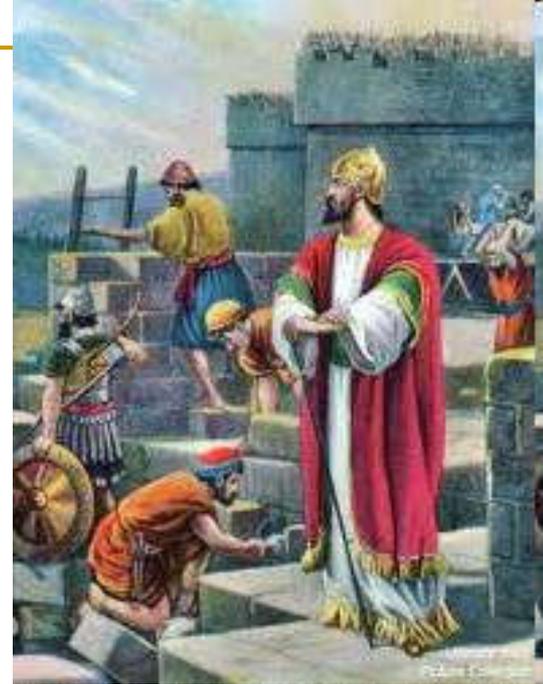
Nov napad i odgovor

- Druga faza napada (Neh 4,2):
- Boj – napad u 4,2 (Vg. 4,8)
  - Do sada čuli (2,10.19; 3,33)
i rugali se (2,19; 3,33)
- “nećemo sagraditi” (4,4) – narod
- “uvući ćemo se među njih” (4,5) – neprijatelji
- Mudro sluša obje strane
  - “Vidio sam kako se boje” (4,8)
- Drugi motivacijski govor (4,8 usp. 2,17):
  - Mislite na Gospodina (4,8)
  - Cilj: obitelj i kuća (4,8)

Nehemijin odgovor

- Graditelji (Neh 4,11):
- Branitelji: Jednom rukom radi, u drugoj oružje (4,11)
- Protivnici htjeli zaustaviti posao (2)
  - ⇔ Bog zaustavio njihov plan (9)
- Unutarnja kriza (Neh 5)
  - Nehemija otpustio dugove (10), odrekao se plaće (14)
  - Po završetku obnove od 12,27:
- posveta Jeruzalemskih zidina

Bog mi je štit (Ps 31)

G D e D G D C D G (D')

Bog mi je štit hri-di-na mo - ja Bog mi je štit i moj spas

Dobar Pastir i Krist – vođa

Ez 34

Mt 23,1-12

“Moji pastiri” i “moje ovce” u Ez 34

- Pastiri samima sebi (2.10)
  - Nema pastira (8)
- Izravan dijalog: jedete, odijevate se, koljete (3)
  - Slaba, bolesna, ranjena, zalutala, izgubljena (= propala) ovca
  - Pastiri zanemarili (4)
    - ↔ Gospodin se brine (16)
- Spasiti iz usta pastira (10), iz *raspršenosti* (12)

Sudac ovcama

- **Sudac ovcama
(Ez 34,17.20.22)**
  - **Nogama gaze pašu
i prljaju vodu (18)**
  - ***Raspršene* jer su
izgurane i izbodene**
  - **Ja ću pasti svoje ovce
po Pravu (15)**
    - **živa osoba ostvaruje**

Krist – vođa (Mt 23,1-12)

- Čovjekovo uzvišenje u v12?
- Božje djelo (pasiv – Mt 23,12)
- = uzdignut, privlači (Iv 12,32)
  - Na križ, iz groba, k Ocu
  - Bog ga preuzvisi (Fil 2,9)
- Činite i obdržavajte riječi! (Mt 23,3)
  - Poslušan do smrti (Fil 2,8)
- Pokaži se! – *Otac* vidi u skrovitosti (Mt 6,4.6.18)
  - Pogledao na neznatnost = *poniznost* (Mt 23,12; Lk 1,46)

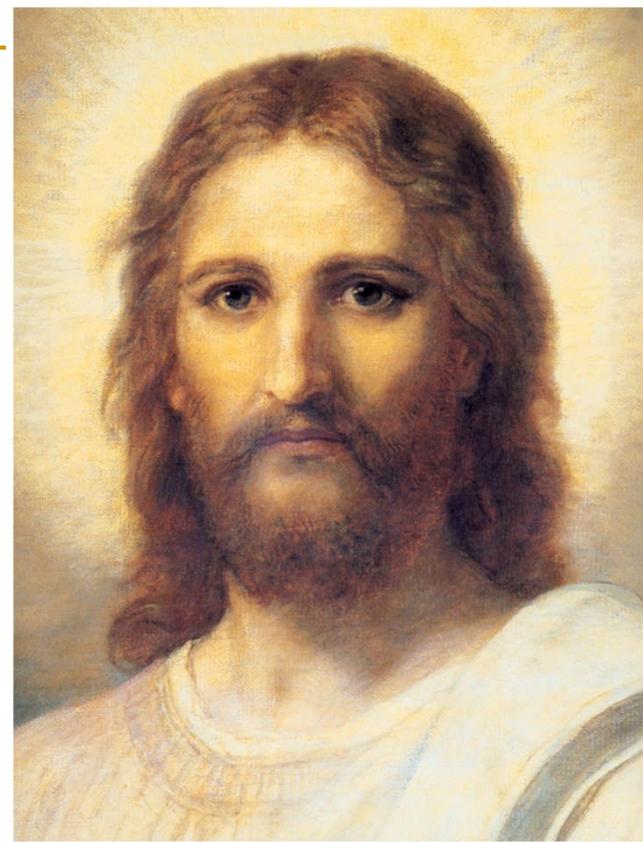
Lažno uzvišenje

- Ljudskom silom – sama sebe (Mt 23,12)
- Govorenjem (3)
  - Govore, a ne čine (3) – bolan rascijep
  - Mlohava *pleća*, *prst* usahnuo (4)
  - Za “teatar” pred *ljudima* (θεαθῆναι 5)
- Odijelo, molitveni pribor, sveti zapisi (5b)
- Bitka za prva mjesta (6)
- Titula, pozdravi (7)
- Frustriranost: poniženje (12), kvasac farizejski (16,6)

Zahtjev “podložnicima”

- Što pripisujemo autoritetu?
  - Titula i stav srca (Mt 23,7s)
- Rabbi (7s): “Veliki moj”,
Uvaženi, Poštovani
  - Učitelj je Isus (8) –
Veliki, dostojan časti
- “Vi ste braća” (8) – obitelj
- Otac nebeski (9) – savršen i neizmjeran
  - Ljudski autoritet nije Bog
  - Ne nazivajte *Bogom* nikoga na zemlji (usp. Mt 23,9)

Christ's Image, by Heinrich Heilmann, courtesy C. Hammer Gallery Co., Inc.

Jedan je vođa

- Zatajili pastiri – evo Dobri Pastir
- Jedan vođa (Mt **23,10**): Ne – podjeli
- Zove: “Slijedi me!” (Mt 8,22; 9,9; 19,21...)
- Kako biti najveći (Mt 20,26)? – služi! (usp. Mt 23,11)
  - Gospodin i Učitelj pere noge (Iv 13,5)
  - Saginje se pred grješnicom kojoj prijete smrt (Iv 8,6.8); ne iskušava i ne osuđuje, posvećuje se izgubljenoj ovci: Tomi (Iv 20), Petru (Iv 21)
  - Ponizio sama sebe (Fil 2,8)
- Moje breme – lako (Mt 11,30): Ponio križ
- Učite od mene (Mt 11,29) – srce je važno

